

Výukový materiál v rámci projektu OPVK 1.5 Peníze středním školám

Číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0883
Název projektu: Rozvoj vzdělanosti
Číslo šablony: III/2
Datum vytvoření: 11.03.2013
Autor: Mgr. Petra Zemánková
Určeno pro předmět: Český jazyk a literatura
Tematická oblast: Česká literatura po roce 1945
Obor vzdělání: Masér sportovní a rekondiční (69-41-L/02)
4. ročník

Název výukového materiálu:
Bohumil Hrabal - učební materiál s úkoly

Popis využití:
prezentace s využitím dataprojektoru a notebooku

Čas: 30 minut

BOHUMIL HRABAL (1914-1997)

obr. 1

- prozaik – píše povídky a novely
- nepřekládanější český spisovatel 20. století
- jeho dílo bylo přeloženo do 28 světových jazyků
- psát začal v 60. letech
- v období normalizace bylo jeho dílo vydáváno oficiální cestou, v samizdatu i v exilu

BOHUMIL HRABAL (1914-1997)

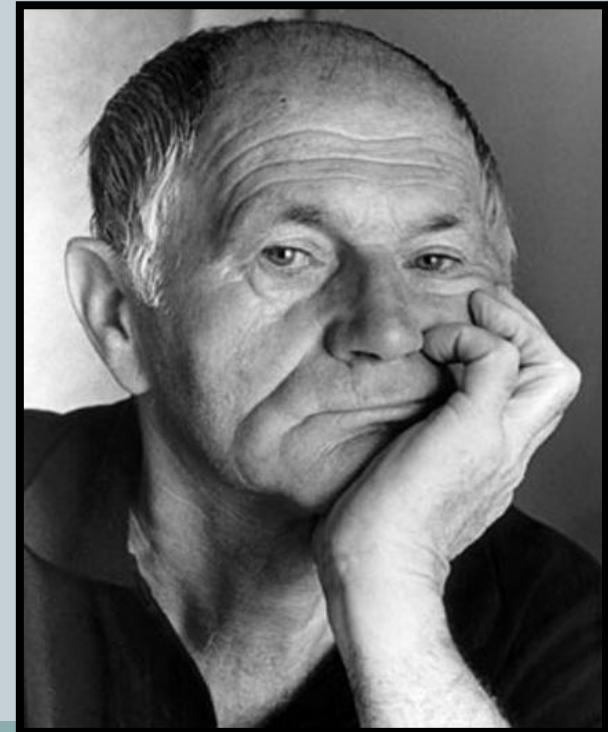

- narodil se jako nemanželské dítě (otec ani nebyl zapsán v křestním listu) pod jménem Bohumil František Kylián svobodné matce Marii (Maryšce) Kyliánové
- do tří let jej vychovávali prarodiče
- matka mezitím pracovala jako pomocná účetní v pivovaru v Polné, kde se seznámila s budoucím manželem, hlavním účetním pivovaru Františkem Hrabalem (předobrazem Francina z Postřižin)
- Bohumil začal používat jeho příjmení

BOHUMIL HRABAL (1914-1997)

- rodina se přestěhovala v Hrabalových pěti letech do Nymburka, kde se „otec“ stal správcem pivovaru (dnes se na jeho památku v Nymburku čepuje Postřižínské pivo)
- blízko měl ke svému strýci, otcově bratru Josefu Hrabalovi, který přijel na 14 dní na návštěvu a zůstal do své smrti
- nebavilo ho učit se - na střední škole dokonce dvakrát propadl
- pak studoval Právnickou fakultu UK

obr. 2

BOHUMIL HRABAL (1914-1997)

- právníkem nikdy nebyl, zato vystřídal spoustu povolání – byl výpravčím, dělníkem v kladenských ocelárnách, baličem starého papíru
- od roku 1963 se věnoval pouze literatuře
- s manželkou koupili v Kersku chatu, na které pobývali až do konce života – Hrabal tam choval milované kočky
- jeho texty jsou **autobiografické**
- **jazyk** jeho děl je charakteristický tím, co jej ovlivňovalo - po vzoru strýce Pepina jsou jeho texty hovorové, nespisovné, místy slangové, používá dlouhá souvětí
- díla se odehrávají v **místech**, kde žil – Nymburk, Kersko, Libeň

obr. 3

BOHUMIL HRABAL (1914-1997)

- průřez některými texty:

1. POVÍDKY

Perlička na dně (1963) - název symbolický - Hrabal věřil, že v každém člověku se skrývá dobro

Pábitelé (1964) - zvláštní osobnosti, které se zdají být přisprostlé, ale jsou citliví a mají úžasný dar vyprávění – např. strýc Pepin

Automat Svět (1966) - podle bufetu v Libni na Palmovce, do něhož H. rád chodil a v jehož blízkosti dnes stojí tzv. Hrabalova zeď

obr. 4

BOHUMIL HRABAL (1914-1997)

2. NOVELY

např. **Ostře sledované vlaky** (1965):

- děj se odehrává v únorových dnech roku 1945 na malém nádraží Kostomlaty
- hlavní postavou je elév Miloš Hrma - nezajímá ho válka, nechce být hrdinou
- je zamilovaný do konduktérky Máši – selže při první milostné zkušenosti
- pokusí se o sebevraždu, je zachráněn
- příběh začíná den před jeho návratem do práce

obr. 5

BOHUMIL HRABAL (1914-1997)

- při návratu se dozvídá, že výpravčí Hubička má problém – při noční službě orazítkoval telegrafistce Zdeničce celou zadnici razítky
- za to jej čeká disciplinární řízení
- také se dozví, že následujícího dne má stanicí projet ostře sledovaný transport, který poveze na frontu zbraně a střelivo – domluví se spolu, že jej vyhodí do vzduchu
- balíček s výbušninou přiveze pracovnice odboje Viktoria Freie
- s ní prožije první úspěšnou milostnou zkušenost

BOHUMIL HRABAL (1914-1997)

- když vlak přijíždí, vyleze Miloš na semafor a hodí bombu doprostřed čtrnáctého vagónu – pak sleduje, co se bude dít
- voják z posledního vagónu jej uvidí a vystřelí
- vystřelí i Miloš a oba skončí zraněni v příkopu u trati
- Němec trpí, tak ho Miloš střelí ještě jednou, aby ukončil jeho trápení
- pak uslyší výbuch vlaku, bere Němce za ruku a také umírá
- příběh byl zfilmován **Jiřím Menzelem** v roce 1966 s Václavem Neckářem v hlavní roli
- v roce 1968 získává film **Oscara** za nejlepší cizojazyčný film

BOHUMIL HRABAL (1914-1997)

- psáno v **ich-formě**
- často používá nespisovné výrazy
- pro dosažení autentičnosti také německé výrazy a věty
- charakteristika hlavní postavy - Miloš Hrma - zaučuje se na výpravčího; je mladý, nezkušený, naivní, důvěřivý, citlivý
- další postavy – přednosta stanice, jeho žena, výpravčí Hubička, Viktoria Freie
- **chronologický kompoziční postup** - šest kapitol
- sled jednotlivých událostí je přerušován krátkými retrospekce (návraty do minulosti) hlavního hrdiny

BOHUMIL HRABAL (1914-1997)

3. ROMÁN – **Obsluhoval jsem anglického krále** (1971):

- nejdelší Hrabalův text
- příběh má pět kapitol, začínajících větou „*Dávejte pozor, co vám teďka řeknu.*“ – aby zvýraznil autentičnost mluveného textu
- hlavní postavou je pikolík Jan Dítě, který má komplex z malé výšky a touží po majetku (jakýmkoliv způsobem)
- sní o tom, že bude milionářem
- sen se mu splní, ale o majetek přijde a po zbytek života pracuje na samotě jako lesní dělník a cestář v pohraničí
- jednou týdně schází do hospody do údolí a tam štamgastům v hospodě vypráví svůj životní příběh

obr. 6

BOHUMIL HRABAL (1914-1997)

- další známé texty – literární experiment, psaný dvěma větami – **Taneční hodiny pro starší a pokročilé** (1964)
- **Postřižiny** (1976), **Slavnosti sněženek** (1978)

obr. 7, 8

BOHUMIL HRABAL (1914-1997)

- mnoho z textů bylo zfilmováno – nejčastěji Jiřím Menzelem

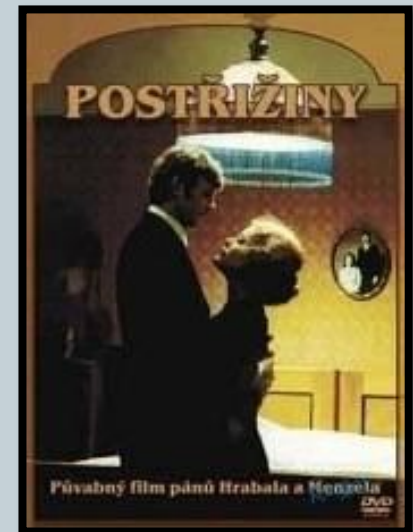
obr. 9

obr. 11
Příliš hlučná samota

obr. 10

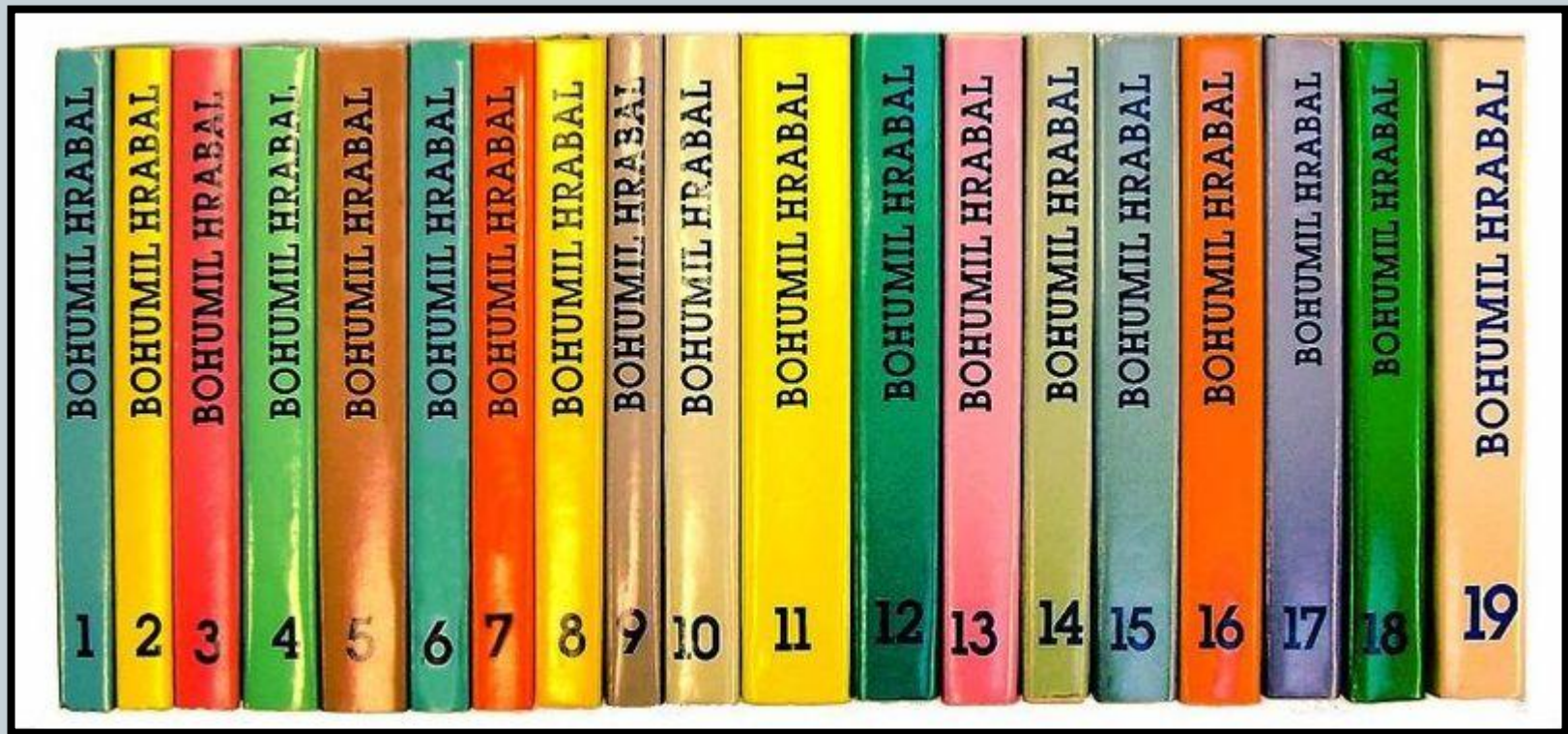

obr. 12

BOHUMIL HRABAL (1914-1997)

- samizdatová edice **Pražská imaginace** vydala postupně všechna díla Bohumila Hrabala

BOHUMIL HRABAL (1914-1997)

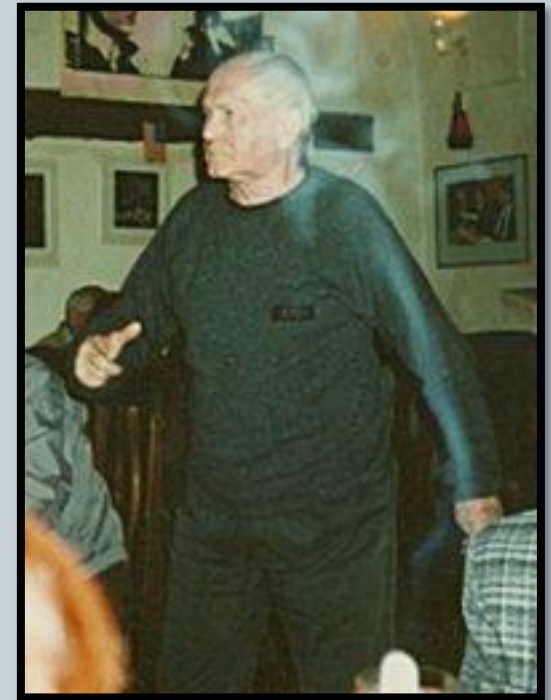

ÚKOL

obr. 14

ZODPOVĚZTE DOBŘE VŠECHNY
OTÁZKY NÁSLEDUJÍCÍHO KVÍZU
O BOHUMILU HRABALOVÍ:

<http://aktualne.centrum.cz/blogy-a-nazory/komentare/grafika/2012/06/14/kvizomat-aktualnecz-testy-pro-renesancni-vzdelance/#4>

Použitá literatura:

SLANAŘ, O. A KOL.: *Obsahy a rozborů děl (k LITERATUŘE – přehledu SŠ učiva)*. Třebíč 2006.

PROKOP, V.: *Přehled české literatury 20. století*. Sokolov 2001.

NOVÁKOVÁ, D. A KOL.: *Literární obsahy (nejen) pro maturanty*. Regia Praha 1998.

SOCHROVÁ, M.: *Čtenářský deník k Literatuře v kostce pro střední školy*. Fragment Havlíčkův Brod 1998.

KLIMEŠ, L.: *Slovník cizích slov*. Praha 1995.

<http://www.spisovatele.cz/bohumil-hrabal>

http://cs.wikipedia.org/wiki/Bohumil_Hrabal

<http://www.cesky-jazyk.cz/zivotopisy/bohumil-hrabal.html>

http://cs.wikipedia.org/wiki/Ost%C5%99e_sledovan%C3%A9_vlaky

<http://www.cesky-jazyk.cz/ctenarsky-denik/bohumil-hrabal/ostre-sledovane-vlaky-rozbor.html>

<http://blur.blog.cz/1211/bohumil-hrabal-ostre-sledovane-vlaky-rozbor>

Obrázky [cit. 11.03.2013]

obr. 1 – <http://www.krasnapani.cz/casopis-krasna/clanky-online/osobnosti-a-rozhovory/152>

obr. 2 – <http://santroch.blog.idnes.cz/c/244667/Vzpominacek-3-unora-Bohumil-Hrabal.html>

obr. 3 –

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Kersko,_alej_30,_Hrabalova_chata.jpg

obr. 4 –

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bohumil_Hrabal_Wall_Prague_Liben_CZ.JPG?uselang=cs

obr. 5 – <http://www.televize.cz/clanky/zlata-era-ceskeho-filmu-15233>

obr. 6 – <http://filmcenter.cz/en/film/detail/821-i-served-the-king-of-england>

obr. 7 –

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hrabalova_cyklostezka,_mapa.jpg?uselang=cs

obr. 8 –

[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Kersko,_alej_5,_restaurace_H%C3%A1jenka_\(02\).jpg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Kersko,_alej_5,_restaurace_H%C3%A1jenka_(02).jpg)

obr. 9 – <http://www.filmopolis.cz/dvd/slavnosti-snezenek>

obr. 10 – <http://www.kinobox.cz/film/18965-skrivanci-na-niti>

Obrázky [cit. 11.03.2013]

obr. 11 – <http://filmcenter.cz/en/film/detail/531-too-noisy-solitude>

obr. 12 – http://www.kinobox.cz/film/16681-postriziny/fotogalerie/plakaty/foto_6112

obr. 13 –

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bohumil_Hrabal,_Complete_works_edition_in_19_volumes.jpg?uselang=cs

obr. 14 -

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bohumil_Hrabal_by_Kubik_1994_01.jpg

Video:

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10123383458-pribehy-slavnych/498223100031001-pozehnany-proklety-basnik-bohumil-hrabal/>

<http://aktualne.centrum.cz/blogy-a-nazory/komentare/grafika/2012/06/14/kvizomat-aktualnecz-testy-pro-renesancni-vzdelance/#4>